

SØR-TRØNDELAG TINGRETT**DOM**

Avsagt: 11.01.2008
Saksnr.: 07-097049TVI-STRO
Dommer: Tingrettsdommer Tom L. Urdahl
Saken gjelder: Inntektsrammer for regulering av nettleie - foreldelse

Paul Hallan

Advokat Erik Johnsrud

Huseiernes Landsforbund
(hjelpeintervenient)

Advokat Erik Johnsrud

mot

Hørne Kraftlag Ba

Advokat Gunnar Martinsen

Det ble avsagt slik

dom :

Sakens bakgrunn:

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) fastsetter ved enkeltvedtak årlige inntektsrammer for nettvirksomheten etter utgangen av det enkelte år.

Dette gjøres med hjemmel i "Forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer".

Forskriften har som mål å legge grunnlag for et effektivt kraftmarked og kontroll av nettvirksomheten i en monopolbransje.

Forskriftens kapittel 7 har vesentlig betydning for inneværende sak og retten finner det formålstjenlig å ta dette kapitlet i sin helhet inn i rettsboken. Teksten er tatt inn slik den lyder i Forskrift 1999-03-11 nr. 302 med senere endringer. Forskjellene i forhold til tidligere forskrifter, synes ikke å ha betydning i inneværende sak.

§7-1. Inntekter ved salg av netjtjenester

Nettvirksomhetens tillatte inntekter ved salg av netjtjenester er årlig inntektsramme for nettvirksomheten jf. §7-2, tillagt kostnader som kan dekkes inn som et tillegg jf. §7-3, fratrukket avbruddskostnader, jf. §9-1. Fra avbruddskostnadene skal det trekkes fra boløp som omfattes av individuelle avtaler, jf. §9-3.

§7-2. Årlig inntektsramme

Norges vassdrags- og energidirektorat fastsetter ved enkeltvedtak årlig inntektsramme for nettvirksomheten etter utgangen av det enkelte år, jf. kapittel 8.

For fastsettelse av årlig inntektsramme for systemansvarlig gjelder særskilte bestemmelser, jf. kapittel 11.

Årlig inntektsramme fastsettes slik at inntekten over tid skal dekke kostnadene ved drift og avskrivning av nettet, samt gi en rimelig avkastning på investert kapital, gitt effektiv drift, utnyttelse og utvikling av nettet.

§7-3. Kostnader som kan dekkes inn som et tillegg til årlig inntektsramme

Kostnader ved kjøp av netjtjenester fra andre nettselskap, kostnader ved leie av andre nettselskap sine anlegg med inntektsramme samt innbetalt eiendomsskatt, kan dekkes inn som et tillegg til årlig inntektsramme.

§7-4. Generelt om nettvirksomhetens inntekter og forholdet til tariffer

Tariffene skal beregnes slik at nettvirksomhetens faktiske inntekt over tid ikke overstiger tillatt inntekt jf. §7-1.

§7-5. Tariffering og håndtering av mer- eller mindreinntekt

Norges vassdrags- og energidirektorat fastsetter ved enkeltvedtak årlig mer- eller mindreinntekt for nettvirksomheten.

Merinntekt er en positiv differanse mellom faktiske inntekter fratrukket tillatte inntekter. Mindreinntekt er en negativ differanse mellom faktiske inntekter fratrukket tillatte inntekter.

Nettvirksomheten skal håndtere merinntekt og mindreinntekt slik at saldo over tid går mot null. Merinntekt skal tilbakføres kundene og mindreinntekt kan hentes inn fra kundene gjennom beregning av tariffene.

Ved beregningen av tariffene skal det tas hensyn til den antatte saldo for mer- eller mindreinntekt med sikte på å styre denne saldoen mot null over tid. Ved beregningen av tariffene skal det tas hensyn til antatte avbruddskostnader. Nettvirksomheten skal utarbeide en begrunnet og dokumenterbar plan for dette.

Mindreinntekt som nettselskapet ikke skal hente inn skal avskrives i rapporteringen til Norges vassdrags- og energidirektorat. Norges vassdrags- og energidirektorat kan ved enkeltvedtak i særlige tilfeller redusere akkumulert mindreinntekt.

Mer- eller mindreinntekt skal beregnes for sentral-, regional- og distribusjonsnett.

Hemne Kraftlag BA hadde gjennom flere år opparbeidet seg en ikke ubetydelig mengde mindreinntekter ved at de ikke hadde fakturert sin samlede kundemasse så meget som de hadde anledning til i henhold til de rammene som NVE hadde gitt for de enkelte år. I løpet av perioden 1993 – 2003 var den kumulerte mindreinntektssaldoen oppgitt til 12,8 MNOK.

I brev av 11.03.2005 til Hemne Kraftlag BA ba NVE om å få en plan for hvordan mindreinntektssaldoen, som var blitt så stor at den utgjorde 65% av inntektsrammen for 2003, skulle styres mot null innenfor en gitt tidshorisont.

Kraftlaget svarte ved brev av 22.04.2005 at prognoser/faktiske tall fra 2004 viste en utvikling som gikk i retning av at det ikke ville bli årlige merinntekter, og at den akkumulerte saldoen ville bli redusert mot null i løpet av 5 – 7 år. Det ble videre vist til at saldoen allerede ville bli regulert ned med 3,1 MNOK for 2004 i form av at det foreløpige regnskapet for 2004 viste merinntekter i denne størrelse.

Den resterende saldo ville bringes med mot null ved en økning i nettariffene på ca 2,2 – 3,0 øre/kWh.

Paul Hallan, som er kunde hos Hemne Kraftlag BA, var av den oppfatning at denne reguleringen i nettleien førte til at han måtte være med å betale for en vare/tjeneste som skulle ha vært fakturert for flere år siden og som nå i stor utstrekning var foreldet.

Han tok ut forliksklage ved Hemnes forliksråd som 21.05.2007 henviste saken til retten.

Ved stevning og erklæring om hjelpeintervensjon av 18. juni 2007 anla advokat Erik Johnsrud på vegne av Paul Hallan (som saksøker) og Huseiernes Landsforbund (som hjelpeintervenient) søksmål ved Sør-Trøndelag tingrett mot Hemne Kraftlag BA med påstand om at Hømsnes Kraftlag Ba's fordringer mot sine strø abonnenter i form av mindreinntekter for årene 1993-2002 er foreldet.

Ved tilsva av 04. september 2007 nedla advokat Gunnar Martinsen på vegne av Hemne Kraftlag BA påstand om frifinnelse.

Det er senere utvekslet flere prosesskrift.

Hovedforhandling ble holdt i Trondheim tinghus 13.12.2007. Partene møtte med sine prosessfullmektiger. Det ble ikke ført vitner eller foretatt partsavhør ut over at Paul Hallan fikk ordet til bemerkninger ved avslutning av hovedforhandlingen. Det ble foretatt slik dokumentasjon som følger av rettsboken.

Saken gjelder spørsmålet om kraftlaget har adgang til å justere nettleien for strø abonnenter for å kompensere såkalte mindreinntekter uavhengig av foreldelsesloven.

Saksøkeren har i det vesentlige anført:

Lov om foreldelse av fordringer kommer til anvendelse.

Kraftlagets krav mot Hallan om plikt til å dekke inn tidligere års mindreinntekter er en fordring slik dette angis i foreldelsesloven § 1. Ordlyden i loven er vid – "penger eller andre ytelser" – og er i praksis også tolket vidt.

Det er ingen grense mot offentligrettslige forhold. Det vises i den forbindelse til Ot.prp.nr.38 (1977-1978) side 51 (Lov om foreldelse av fordringer). Det er således ikke korrekt når saksøkte hevder at en økonomisk regulering av nettmonopolet ikke foreldes.

Når NVE har gjennomført reguleringen er prisen og tariffene fastsatt. Fordringen mot strømkjøperen oppstår som en konsekvens av den offentlige reguleringen.

Et viktig formål med foreldelsesloven er at kjøperen etter noe tid må kunne innrette seg på at han ikke får ytterligere krav for en tidligere levert vare eller tjeneste. Når leverandøren utgjør et monopol, er forbrukerens behov for vern særlig sterkt.

Hensynet til forbrukeren må veie tungt når man vurderer om foreldelsesloven skal gis anvendelse eller ikke.

Sak omhandlet i Rt 2005.65 har ikke direkte anvendelse på de spørsmål som skal avgjøres i inneværende sak, men i forbindelse med at førstvoterende i sine premisser omhandler inntektsrammer for nettselskapene benyttes begrepene "gjeld" og "krav" på forholdet mellom nettselskapet og sluttbrukerne.

Når en reduksjon i inntektsrammen for kraftlaget som følge av KILE-kostnader er et tap som har erstatningsrettslig vern, må også mindreinntekter være en fordring i foreldelseslovens forstand, jf samme dom.

For så vidt gjelder andre sammenlignbare krav er det positivt fastsatt at foreldelse får anvendelse. Det vises til

- NVE's norm for kontrakt om levering av elektrisk kraft pkt. 6.4 og pkt. 7.2 (feil ved tariffapparatet og feil ved avregning),
- Energiforsyningens Fellesorganisasjons standard vilkår for tilknytning, nettleie og levering av elektrisk kraft § 2-4.5 (feil ved måleutstyr) og § 2-5 (avregningsfeil) og
- Hemne Kraftlag BA's avtale for nettleie § 6-3 (avregningsfeil).

Reelle hensyn tilsier at foreldelsesreglene får anvendelse. Den enkelte faktura fra nettselskapet til en sluttbruker er av formuerettslig karakter. jf NVE's brev til Forbrukerrådet av 27.05.2004.

Mindreinntektene framgår ikke spesifisert på fakturaen, men inngår i nettleien. Alle elementene på fakturaen må anses som en fordring etter foreldelsesloven.

Foreldelsesreglene skal verne forbrukerne. Hemne Kraftlag BA har vært klar over at de har opparbeidet stadig større krav mot sine kunder i form av akkumulerte mindreinntekter. I styrets orientering til representantskapet i forbindelse med regnskapet for 2004 er det bl.a. angitt følgende:

"Hemne Kraftlag BA har gjennom flere år opparbeidet et vesentlig beløp som mindrecavkastning. Målsettingen har vært, både fra administrasjonen, styre og representantskap, at dette beløpet ikke skulle belastes kundene uten at det oppsto helt spesielle situasjoner. Dvs. behandles som en form for en skjult reserve uten å være tatt inn i lagets balanse.

NVE har i april 05 krevd å få en redegjørelse om hvordan vi har tenkt å behandle akkumulert mindreinntekt. Ut i fra signaler som framkommer, vil det prinsipp vi hittil har benyttet kunne medføre at laget mister rett til å benytte den akkumulerte

mindreavkastningen i framtida, uavhengig av årsaken til at mindreavkastningen ønsket benyttet"

Hemne Kraftlag BA har brev av 22.04.2005 til NVE om planer for innhenting av mindreinntektsaldo skrevet følgende:

"Hemne Kraftlag BA har nå i lengre tid hatt som målseting å ha for våre kunder mest mulig stabile og korrekte priser. Dette har ført til en stadig økning i akkumulerte mindreinntekter. Fra 2004 viser våre prognoser/faktiske tall en utvikling mot årlige merinntekter. Dette vil nå i følge våre prognoser redusere den akkumulerte mindreinntektsaldo mot null i løpet av en 5-7 år.

I forbindelse med budsjettbehandlingen for 2005 ble det innarbeidet at deler av mindreinntekten skulle innhentes. I tillegg fattet selskapets styre følgende vedtak i sak6/2005: *Styret gir administrasjonen i oppgave å lage en plan for hvordan den akkumulerte mindreinntektsaldo skal innhentes i løpet av en 5 – 7 års periode.*

Selskapets regnskap for 2004 er ennå ikke festsatt, men det foreløpige resultat viser en merinntekt i 2004 på 3.175.502. Dette vil gi oss en akkumulert mindreinntekt pr. 31.12.04 på kr. 9.659.498.

Videre planer for innhenting av mindreinntektsaldo vil være å bringe saldoen ned mot null før år 2009-2011. Dette vil gi en økning i våre nett-tariffer på ca 2,2 – 3,0 øre/KWh."

Det kan ikke brukes som argument mot saksøkerens krav at hans krav ikke er tilstrekkelig godtgjort. Obligasjonsrettens bevissikringshensyn gjør at eventuell bevisvil om beløpet må gå utover den som kunne/burde ha sikret beviset (nettvirkosmheten). Etter reglene i den nye tvisteloven ville tvisten kunne ha vært reist som et gruppesøksmål. Kravet for samtlige nettkunder ville i så fall ha vært på ca 15, 5 MNOK.

Når det skal vurderes om kravet er i behold eller falt bort ved foreldelse, må det tas utgangspunkt i fristens lengde, fristens utgangspunkt og eventuell fristavbrytelse.

Fristens lengde er 3 år, jf foreldelsesloven § 2.

Fristens utgangspunkt er når fordringshaveren tidligst har rett til å kreve å få oppfyllelse, jf § 3 nr. 1. Inntektsrammene fastsettes etter endt år. Når det foreligger fullstendige regnskaper, fastsetter NVE mer- eller mindreinntekter. For mindreinntektene i 1993 løper derfor foreldelsesfristen fra våren 1994. Deretter tilsvarende for de senere år.

Den fristavbrytende handling er foretatt ved forliksklage 30.03.2007. Det er suksessiv foreldelse for kravene. Siste år som er foreldet er derfor 2003.

Saksøkeren har nedlagt slik påstand:

1. Hemne Kraftlag BA's krav mot Paul Hallan for mindre inntekter i perioden 1993 – 2003 er foreldet.
2. Hemne Kraftlag BA dømmes til å erstatte Paul Hallan og Huseiernes Landsforbunds saksomkostninger med tillegg av forsinkelsesrente i henhold til forsinkelsesrentelovens § 3 fra to uker etter dommens forkynnelse til betaling skjer.

Saksøkte har i det vesentlige anført:

Dette gjelder ikke en fordring i foreldelseslovens betydning. For at det skal foreligge en fordring må det eksistere en debitor som har plikt til å betale og en kreditor som har krav på oppgjør.

Nettselskapet har ikke rett til å kreve inn penger direkte fra den enkelte kunde for mindreinntekter og den enkelte kunde har ikke rett til å kreve noen utbetaling direkte fra selskapet.

Kontrollforskriften § 7 – 5 tredje lyder:

"Nettvirksomheten skal håndtere merinntekter og mindreinntekter slik at saldo over tid går mot null. Merinntekter skal tilbakeføres kundene og mindreinntekter kan hentes inn fra kundene gjennom beregning av tariffene."

Kravene er således ikke individualisert og innkreving/tilbakebetaling skjer utelukkende gjennom en justering av tariffene. Det eksisterer ingen direkte faktureringsadgang og det foreligger således ingen fordring.

Tariffer og inntektsramme er to forskjellige begrep.

Inntektsrammer er det beløp NVE godtar at det enkelte nettselskap totalt kan tjene, mens tariffene (Kontrollforskriften kapittel 13) gir regler for fordeling av de tillatte inntekter mellom kundegrupper og etter forbruk.

Formålet med systemet med mer-/mindreinntekter er å sikre stabile priser.

En konsekvens av å gi saksøker medhold i søksmålet er at inntektsramme og mer-/mindreinntekter er en fordring. Det ville da være nødvendig med egne regnskaper for hver enkelt kunde, selskapet kunne ikke utøve noe skjønn og reglene om inntektsrammeregulering og tariffen måtte da endres.

Definisjonen av en fordring følger av foreldelsesloven § 1. Det er et minste krav for at loven skal komme til anvendelse at det foreligger en fordring. Det vises i den forbindelse til Kåre Lilleholt i Knophs oversikt over Norges rett side 182 og Krüger: "Pengekrav" side 4 og sidene 7 – 8.

Kravet slik det oppstår det enkelte år er ikke individualisert. Dette ville ha vært en forutsetning for at foreldelsesloven skal kunne komme til anvendelse.

Den økonomiske reguleringen av norske nettselskaper har vært under utvikling, men har hele tiden vært underlagt omfattende offentligrettslig regulering.

Nettselskapet kan aldri forutse hvor mye strøm som vil bli forbrukt gjennom ett år og det vil aldri være samsvar mellom faktiske inntekter fakturert gjennom året og tillatte inntekter.

NVE har i brev til Forbrukerådet (tidligere omhandlet ovenfor under saksøkernes anførsler) angitt bl.a. følgende:

"Saldoen for mer- eller mindreinntekt er et nødvendig redskap i den økonomiske reguleringen av nettselskapene, blant annet på grunn av at årlige inntektsrammer fastsettes etter utgangen av det enkelte år. Gjennom året kan en rekke faktorer som for eksempel temperatur, kraftpris og generelle konjunkturer påvirke forbruket av elektrisitet, og derigjennom antallet transporterte enheter (kWh) i nettet. Ettersom tariffene fastsettes før forbruket finner sted, vil det normalt være et avvik mellom årlig inntektsramme og det enkelte selskaps faktiske inntekt. Saldo for mer- eller mindreinntekt bidrar således til at man unngår hyppige justeringer av tariffene, for å komme nærmest mulig inntektsrammen.

Spørsmålet om foreldelsesfristens utgangspunkt er etter NVE's syn en uaktuell problemstilling, og NVE har ingen ytterligere synspunkter på dette."

Det er ikke praktisk gjennomførbart å håndtere mer- og mindreinntektene på annen måte enn som angitt i Kontrollforskriften § 7 – 5 tredje ledd.

Kvalitetsjusterte inntektsrammer ved ikke levert energi (KILE) er regulert i Kontrollforskriftens kapittel 9. KILE-begrepet ble innført i 2001 og har gitt nettselskapene påslag i inntektsrammen for å ta høyde for "normalt" antall

leveringsavbrudd i løpet av ett år. Også her anvendes begrepene mer- og mindreinntekter.

Tariffering er regulert i Kontrollforskriften kapittel 13.

Mer- eller mindreinntekt er en justeringsmekanisme for å sikre at tariffene (faktureringsverktøyet) ikke overstiger den av NVE tillatte inntekt.

Foreldelsesspørsmål er aktuelt i forhold til tariffene i følgende tilfelle:

- kunden ikke betaler sin faktura eller betaler uriktig beløp,
- ved foreliggende målefeil eller avregningsfeil hos den enkelte kunde.

Ingen nettkunder har betalt for mye eller for lite som følge av reglene. Mer- og mindreinntekter er bare et spørsmål om når nettselskapets inntekter betales over tid.

Det oppstår ikke noe krav mot den enkelte sluttbruker ved årets utløp.

Det er ikke noe særskilt skjæringspunkt for det enkelte år. Tariffer kan endres i løpet av året med 14 dagers varsel.

Olje- og energidepartementet har i brev av 22.09.2006 til Forbrukerådet om netttariffer og foreldelseslovens anvendelse bl.a. gitt følgende vurdering:

"Departementet kan ikke se at mer- / mindreinntekten er en fordring mellom nettselskapet og slutt brukeren som er gjenstand for foreldelse etter foreldelsesloven."

Saksøkerens standpunkt til mer- / mindreinntekters forhold til den enkelte kunde er et rettspolitisk spørsmål og ikke et juridisk argument.

Subsidiært anføres det at kravet ikke er foreldet fordi:

- en debitor nedbetaler de eldste deler av fordringene mot seg først og han har betalt det til enhver tid eldste utestående beløp.
- den utestående mindreinntekt er ca 6,8 MNOK, mens den årlige inntektsramme er rundt 18 MNOK. Det foreligger således ingen økonomisk mindreinntekt for årene 1993 – 2003.

Atter *subsidiært* anføres at mindreinntekten er anført for høyt.

Saksøkte har nedlagt slik påstand:

1. Hemne Kraftlag BA frifinnes.
2. Paul Hallan og Huseiernes Landsforbund dømmes til å betale sakens omkostninger til Hemne Kraftlag BA, med tillegg av lovens forsinkelsesrente fra forfall til betaling skjer.

Rettenns bemerkninger:

Retten har valgt å gjengi partenes anførsler forholdsvis grundig. Dette er gjort fordi anførselene klargjør grunnlagene for det spørsmål saken etter retten oppfatning er det avgjørende, nemlig om kravet på mindreinntekter er av en slik art at de skal undergis de vanlige foreldelsesreglene, eventuelt om det finnes annet grunnlag for at Hemne Kraftlag kan ha tapt sin rett til å kreve disse, eller deler av disse, inn hos nettkunden.

Tanken bak foreldelsesreglene er bl.a. at partene i et kreditor-/debitor forhold skal kunne henholde seg til at det økonomiske forholdet mellom dem er endelig avgjort. Det er ingen tvil om at reglene om foreldelse gjelder uavhengig av om kravet har sitt utspring i offentligrettslige eller privatrettslige forhold.

Det er heller ingen tvil om, eller noen uenighet mellom partene i inneværende sak, om at de krav som følger av nettleie- og strømlevering fra en leverandør til en strømbruker, vil være gjenstand for foreldelse.

Det som skiller inneværende sak fra et ordinært krav mellom debitor og kreditor er innholdet i kravet.

Det synes ikke å være noen uenighet mellom partene i at NVE's beregning av mer- og mindreinntekter som grunnlag for prissetting er lovhjemlet.

Forskriften som regulerer dette gir en klar lovhjemmel for å la senere års kunder dra nytte av at tidligere års kunder har betalt for mye for sine leveranser og på samme la senere års kunder betale mer for at tidligere års kunder har betalt mindre enn nettvirksomheten kunne ha krevd inn. Spørsmålet blir om det finnes en grense for hvor lang tid som kan gå uten at kravene gjøres gjeldende

Forskriften pålegger nettvirksomheten å tilbakeføre tidligere års merinntekter til kundene, mens mindreinntektene kan hentes inn hos kundene eller avskrives. En avskrivning skal i så fall skje ved rapportering til NVE.

For Hømne Kraftlag BA har det ikke vært noen aktuell problemstilling med tilbakeføring av merinntekter til kundene fordi regnskapsår med merinntekter er blitt ført mot en tidligere, høyere saldo for mindreinntekter.

Det synes heller ikke som det har vært aktuelt for Hømne Kraftlag BA å foreta noen avskrivning av mindreinntektene i forhold til NVE.

Det foreligger ingen regler i det tidligere og nåværende lov- og forskriftsverk som sier noe om foreldelse av mer- eller mindreinntekter. Spørsmålet blir derfor om de generelle reglene i foreldelsesloven kommer til anvendelse.

Foreldelse kan tenkes å oppstå både i forhold til nettvirksomhetens rett overfor NVE til å akkumulere mindreinntektsaldo uten at dette får betydning for de inntektsrammer NVE fastsetter for senere år, og i forhold til nettvirksomhetens rett til å kreve inn deler av mindreinntektsaldoen hos kundene.

Forholdet mellom nettvirksomheten og NVE for så vidt gjelder dette er ikke regulert i eksisterende lovregler, men i Rundskriv EMØ 2/2004 varsler NVE at det kan være aktuelt å gi regler om at mindreinntekter som ikke hentes inn hos kundene vil kunne bortfalle etter en viss tid, mens merinntekter må godskrives kundene gjennom reduserte tariffør. I den forbindelse varsles det at det vil kunne være aktuelt å behandle mer- eller mindreinntektene for det enkelte år separat.

Det ligger imidlertid utenfor sakens ramme å ta stilling til forholdet mellom nettvirksomheten og NVE.

NB | Når det gjelder forholdet mellom nettvirksomheten og kunden, har nettvirksomheten, ingen hjemmel til verken å kreve inn mindreinntekter direkte overfor den enkelte kunde, eller tilbakebetale merinntekter til den enkelte kunde. All tilbakeføring eller innhenting skal skje gjennom tariffberegning, jf forskriften § 7 – 5 tredje ledd.

For kunden betyr dette i realiteten at han bare forholder seg til de(n) regning(er) han får i løpet av den tiden han er kunde hos nettvirksomheten. Han risikerer ikke å få noen regning sendt etter seg når han har avsluttet kundeforholdet og han har heller ikke noe krav på å få utbetalt "sin del" av eventuelle opparbeidede merinntekter når regnskapsåret er avsluttet eller når han avslutter kundeforholdet.

Det har aldri vært aktuelt å se på kundens forhold til "ansvar" for mindreinntekter som gjeldspost for ham, eller "krav" på merinntekter som en aktivapost for ham. Med den størrelsen på "kravet" som den enkelte kunde her i så fall er ansvarlig for,

ville det i så fall vært naturlig å behandle dette som en gjeldspost i forhold til kundens ligning.

Det følger av Krüger: Pengekrav, 2. utgave side 6:

"Pengekrav er i sin begrepsbestemmelse basert på forutsetningen om minst to parter i debitor- og kreditorposisjon overfor hverandre: Det påhviler debitor etter stiftelsesgrunnlaget og tilhørende hjemmel å betale penger til kreditor."

og fra side 7:

""Krav" i denne boken forutsetter rettsplikt, altså en forpliktelse som kan fullbyrdes ved rettsordenens hjelp."

I Røed: Foreldelse av fordringer, 2. utgave side 98 er begrepet "fordring" bl.a. omhandlet slik:

"Det fremgår uttrykkelig av § 1 nr. 1 at foreldelsesloven omfatter fordringer i form av pengekrav. Det forhold at pengekrav er særskilt fremhevet, skyldes antagelig at pengekrav er typiske fordringer. Av lovens begrep "andre ytelser" kan man imidlertid utlede at alle fordringer kommer under loven, uavhengig av om de lyder på penger eller ikke.

Foruten den særskilte angivelse av "fordring på penger", er begrepet *fordring* ikke nærmere presisert i loven. Forarbeidene legger opp til en vurdering av begrepet på grunnlag av vanlig språkbruk og juridisk tradisjon. Der fremgår det at grensen mellom fordring og andre ytelser er ment å trekkes i rettspraksis."

Fra side 99 gjengis følgende:

"Avgjørelsen av om man står overfor en fordring i foreldelseslovens forstand, må i utgangspunktet hero på en vurdering av om det foreligger en forpliktelse til å yte noe eller ikke."

Etter rettens oppfatning er det ikke naturlig å se på kundens forhold til mer- eller mindreinntekter som en fordring mellom nettvirksomheten og kunden.

Konklusjonen blir derved at nettvirksomhetens krav på mindreinntekt ikke foreldes etter foreldelsesloven.

Retten finner det også riktig å vurdere hvorvidt nettvirksomheten kan tape sitt krav på innhenting av mindreinntekter på annet grunnlag enn foreldelse, f. eks. passivitet.

Etter rettens oppfatning er det neppe noen tvil om at Hemne Kraftlag BA ved en stadig økning i den kumulerte mindreinntektsaldoen ikke har henholdt seg til de forutsetninger lovgiveren har gitt for behandling av mer- og mindreinntekter. Det vises i den forbindelse til at nettvirksomheten ved utgangen av regnskapsåret 2003 hadde en mindreinntektsaldo som i størrelse utgjorde 65% av inntektsrammen for 2003. Hemne Kraftlag BA har ved sin behandling opparbeidet seg betydelige skjulte reserver med hjemmel i et regelverk som har til formål å sikre trygg og økonomisk forsvarlig drift av et monopolanlegg som hele samfunnet er avhengig av.

NVE's inngripen både i form av Rundskriv EMØ 2/2004 og korrespondanse med Hemne Kraftlag BA, viser at NVE ser denne problemstilling.

Retten finner under noe tvil at man ikke var kommet i den situasjon at Hemne Kraftlag BA på grunn av passivitet hadde tapt sin rett til å innhente all mindreinntekten på det tidspunkt de igangsatte innhentingene, men finner det klart at hvis denne praksisen hadde fortsatt og økningen i mindreinntektsaldoen hadde fortsatt, ville man komme til et punkt hvor det ikke var rimelig at kundene skulle betale i form av økte tariffer for de disposisjoner nettvirksomheten hadde foretatt i tidligere år.

Retten har ikke funnet det nødvendig å gå inn på problemstillingene rundt KILE for å avgjøre saken.

Hemne Kraftlag BA blir etter dette å frifinne.

Saksomkostninger:

Saksøker og hjelpeintervenient har tapt saken fullstendig.

Saken gjelder et spørsmål som ikke tidligere er prøvd for retten. Så vel Hallan som pådriver i saken og hjelpeintervenienten som representerer en rekke medlemmer som har interesse i saken, hadde fyldestgjørende grunn til å la den komme for retten.

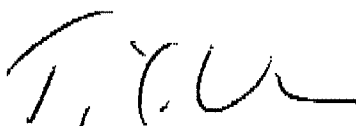
Måten saksøkte har forholdt seg på i forhold til kumulering av mindreinntektsaldo gjør at det også er grunnlag for å hevde at det må kunne legges saksøkte til last at det kom til sak.

Saksøker og hjelpeintervenient pålegges derfor ikke å dekke saksøktes saksomkostninger, jf tvml § 172 annet ledd

Domsslutning:

1. Hemne Kraftlag BA frifinnes.
2. Saksomkostninger tilkjennes ikke.

Retten hevet

Tom L. Urdahl

Dommen kan påankes til lagmannsretten. Anken må erklæres direkte for tingretten innen 1 – en – måned fra dommen er forkynt.